

ESTÀ DEROGADA LA LOMCE?

BREU ANÀLISI DE LA REFORMA REALITZADA PEL RD-LLEI 5/2016, DE 5 DE DESEMBRE A LES PROVES D'AVALUACIÓ DE FINAL D'ETAPA EDUCATIVA NO UNIVERSITÀRIA

A: Una mica de context

1: La LOMCE no va aprovar una nova llei d'educació espanyola, sinó que va introduir modificacions a la normativa precedent, la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE).

2: La LOMCE és una llei orgànica perquè desenvolupa el dret fonamental a l'Educació. Això implica que la seva aprovació, modificació, o derogació exigeix l'aprovació per la majoria absoluta del Congrés dels Diputats de l'Estat Espanyol. *Ara bé, no tots els articles de la LOMCE tenen el caràcter de llei orgànica.* En aquest sentit, la LOMCE va modificar la disposició addicional 7a de la LOE i actualment només tenen caràcter de llei orgànica aquests:

« el capítulo I del título preliminar, los artículos 3; 4; 5.1, 5.2; el capítulo III del título preliminar; los artículos 16; 17; 18.1,18.2, 18.3, 18.4 y 18.6; 19.1; 22; 23; 23 bis; 24; 25; 27; 30; 38; 68; 71; 74; 78; 79 bis; 80; 81.3 y 81.4; 82.2; 83; 84.1, 84.2, 84.3, 84.4, 84.5, 84.6, 84.7, 84.8 y 84.9; 85; 108; 109; 115; el capítulo IV del título IV; los artículos 118; 119; 126.1 y 126.2; 127; 128; 129; las disposiciones adicionales decimosexta, decimoséptima, trigésima tercera y trigésima sexta; la disposición transitoria sexta, apartado tercero; la disposición transitoria décima; las disposiciones finales primera y séptima, y la disposición derogatoria única.»

La resta de disposicions de la LOMCE poden ser modificades per una normativa amb rang de llei.

3: En base a l'exposat, la disposició final 5a de la LOMCE que va establir el calendari d'implementació de la reforma educativa, i en concret la celebració de les avaluacions finals, no té el caràcter de llei orgànica. Per tant, per procedir a la seva modificació no cal seguir la tramitació que s'exigeix per a les lleis orgàniques, com tampoc cal l'aprovació per majoria absoluta. Això ha possibilitat la seva modificació pel Reial decret llei 5 /2016, de 5 de desembre, que va ser convalidat pel Congrés dels Diputats.

4: Aquest Reial decret- llei que modifica el calendari d'implementació de la LOMCE té 5 articles:

- L'article 1 que modifica directament la disposició final cinquena de la LOMCE

- Els articles 2 a 4 que modifiquen el règim jurídic (la normativa) de les diferents etapes educatives per adaptar-les a la modificació introduïda a la LOMCE. Amb posterioritat s'ha aprovat l'Ordre ECD / 1941/2016, de 22 de desembre, per adaptar l'avaluació del Batxillerat a les característiques i contingut imposats per aquesta reforma.
- L'article 5 que fixa l'entrada en vigència de la reforma a l'endemà de la seva publicació al BOE el dissabte dia 10 de desembre de 2016.

B: Quins són els canvis que introdueix el Reial decret llei 5 /2016, de 5 de desembre, a la disposició final cinquena de la LOMCE respecte a l'avaluació?

Els canvis que afecten l'àmbit de l'avaluació es poden sintetitzar en dos grups:

1: Generals, per a l'avaluació final de primària i secundària

No caldrà que es faci a tots els alumnes com fins ara (mostra censal). A partir d'ara serà mostral, és a dir, que es realitzarà només sobre una mostra d'alumnes que permeti obtenir dades representatives. No obstant això, les administracions educatives competents podran decidir continuar realitzant aquesta prova a tot l'alumnat.

2: Específiques per etapa educativa:

- A *Primària* no hi ha específiques.
- A *l'ESO*: S'exigeix com a requisit la participació d'alumnat matriculat en quart curs que hagi estat seleccionat per l'Administració educativa, exclusivament per l'opció cursada.

L'avaluació es limitarà a les matèries troncal generals de l'últim curs.

La prova no tindrà efectes acadèmics. En conseqüència, ni els seus resultats han de constar a l'expedient acadèmic individual, ni la seva superació serà necessària per a l'obtenció del títol de Graduat/ Graduada d'ESO.

- A *Batxillerat*: Es realitzarà exclusivament per a l'alumnat que vulgui accedir a estudis universitaris. No tindrà altres efectes acadèmics que els de l'accés a la universitat.

Es limitarà a les matèries troncal·s generals de l'últim curs, i les matèries troncal·s d'opció per pujar nota.

La prova tindrà un format similar a la PAU (prova d'accés a la universitat) si bé tindrà per objecte les competències que estableixen els currículums d'ESO i Batxillerat aprovats en desenvolupament de la LOMCE (Reial decret 1105 / 2014, de 26 de desembre); amb les característiques, dates i contingut establerts per l'Ordre ECD / 1941/2016, de 22 de desembre, aprovada amb posterioritat.

C: Per modificar o per derogar la LOMCE quina majoria se precisa ?

Per respondre a aquesta pregunta cal identificar amb caràcter previ si la modificació és parcial o és total, i si s'afecta una regulació amb rang de llei orgànica.

Dos combinacions possibles:

1. *Modificació parcial i l'article en qüestió no té el caràcter de llei orgànica.* Pot ser modificat seguint el procediment establert per a les lleis ordinàries i només cal l'aprovació per majoria simple.
2. *Derogació, aprovació d'una nova llei d'educació, o modificació parcial d'una regulació que tingui reconegut el rang de llei orgànica.* Cal seguir el procediment establert per a les lleis orgàniques. Aquest procediment està regulat al Reglament del Congrés dels Diputats i l'art.81.2 de la Constitució Espanyola de 1978 que diu literalment:

L'aprovació, modificació o derogació de les lleis orgàniques exigeix la majoria absoluta del Congrés en una votació final sobre el conjunt del projecte.

D'altra banda, cal tenir en compte altres factors:

1. La normativa catalana
2. Aspectes que poden condicionar la reforma de la LOMCE i que no són estrictament jurídics. Per exemple, aquests dies els mitjans de comunicació s'han fet ressò de la possibilitat que la paralització de la LOMCE suposi la retirada total o parcial de finançament per part de l'Executiu comunitari, en haver inclòs el Govern del Partit

Popular la implementació d'aquesta Llei entre les actuacions a cofinançar pel Fons Social Europeu (FSE), dins del Programa Operatiu Ocupació, Formació i Educació 2014-2020.

3. Polítics i d'altres.....

D: Què passa a Catalunya ?

A Catalunya, la LEC (Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'Educació de Catalunya) regula l'avaluació del sistema educatiu al Títol IX i diu literalment a l'art. 183:

“L'avaluació s'estén a tots els àmbits del sistema educatiu i en comprèn tots els aspectes i les manifestacions. L'activitat avaluadora es projecta sobre els mètodes d'ensenyament, els processos i estratègies d'aprenentatge i els resultats obtinguts pels alumnes, l'exercici de la funció docent, la funció directiva, el funcionament dels centres educatius, la implicació de les famílies, la inspecció d'Educació, els serveis educatius i la mateixa Administració educativa.

L'avaluació afecta tots els centres, activitats i serveis sostinguts amb recursos públics. Quant als resultats dels alumnes, i a contextos i processos educatius, l'avaluació afecta tots els centres i serveis del sistema educatiu.”

El Departament d'Ensenyament no ha tingut en compte la reforma de la LOMCE i basant-se en la LEC, acaba d'aprovar la RESOLUCIÓ ENS/111/2017, de 26 de gener, (DOGC de 3 de febrer de 2017) per la qual s'estableix les directrius per dur a terme la prova d'avaluació de sisè curs de l'educació primària i convoca la prova per al curs 2016-2017 i convoca una prova d'avaluació censal, no mostral.

Dades de la convocatòria:

A qui afecta: als alumnes de sisè curs de primària de tots els centres, públics i privats, que imparteixen aquesta etapa educativa, a Catalunya

Contingut: la prova s'estructura en quatre parts: competència matemàtica i competència comunicativa lingüística en llengua catalana, en llengua castellana i en llengua estrangera

Mètode: avaluació externa

Dates: els dies 4 i 5 de maig de 2017

Lloc: en el mateix centre educatiu

E. Conclusions

1: La LOMCE no és una nova llei d'educació, sinó una reforma de la LOE aprovada el 2006.

2: No tot el seu articulat té el caràcter de llei orgànica, per tant per determinar quin procediment s'ha de seguir i amb quines majories s'ha d'aprovar, cal establir prèviament quin és l'objectiu cercat: una nova llei d'educació, o una reforma i en aquest cas de quin article.

3: La modificació normativa de la LOMCE aprovada al desembre del 2016 no va derogar-la, sinó que principalment va canviar el calendari d'implementació de la reforma que la LOMCE va fer de la LOE.

4: Els canvis introduïts a aquesta última reforma de la LOMCE són bàsicament:

- L'ajornament dels efectes de les avaluacions finals d'etapes fins a l'aprovació de la normativa resultant del Pacte d'Estat Social i Polític per l'Educació
- La modificació d'alguns currículums.
- L'atorgament a les proves d'avaluació d'un caràcter bàsicament mostral, excepte pel que fa a les proves de batxillerat que tindran validesa acadèmica exclusivament per a l'accés a la universitat.

5: A Catalunya, el Departament d'Ensenyament no ha aplicat aquesta reforma i basant-se en la LEC acaba de convocar la prova d'avaluació de sisè curs de l'educació primària per la RESOLUCIÓ ENS/111/2017, de 26 de gener, amb caràcter censal i no mostral.

Montse Ramírez

Gerència de Serveis d'Educació

Diputació de Barcelona